

Sygn. akt I C 2154/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

przewodniczący SSR Andrzej Antkiewicz

protokolant sekretarz Milena Kachniarz

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018r. w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko A. W.

o zapłatę

z udziałem Prokuratora Rejonowego w G.

1. oddała powództwo;
2. oddała wniosek powódki o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2154/17

UZASADNIENIE

wyroku zaocznego z dnia 28 lutego 2017 r.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniosła przeciwko A. W. pozew o zapłatę kwoty 11.681,48 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 20 września 2017 r. do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z weksla, który został wypełniony na wymienioną kwotę.

W piśmie z 6 grudnia 2017 r. powódka zmieniła żądanie w zakresie odsetek, domagając się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie (k. 17 akt).

Pozwana nie stawiła się na rozprawę, nie wniosła odpowiedzi na pozew ani wyjaśnień. Prokurator Rejonowy w G., który przystąpił do sprawy, powołując się na inne sprawy z udziałem powódki, w których uczestniczył, a także na postępowanie karne prowadzone przez Prokuraturę Okręgową w B. B. w sprawie stosowania przez powódkę zawyżonych kosztów związanych z udzielanymi pożyczkami, wskazał na zawyżenie przez powódkę kosztów udzielonej pozwanej pożyczki, dlatego wniósł o zobowiązanie strony powodowej do wykazania, co składa się na żadaną kwotę i przedstawienia dokumentów źródłowych stanowiących podstawę do wystawienia weksla celem zweryfikowania żądanej kwoty (k. 31 akt).

Ze względu na żądanie Prokuratora oraz usprawiedliwione wiedzą z innych spraw sądowych z udziałem powódki podejrzenie zawyżenia kwoty wskazanej w pozwie, celem zweryfikowania żądanej kwoty, postanowieniem z dnia

17 stycznia 2018 r. Sąd zobowiązał pełnomocnika powódki do wskazania, co składa się na kwotę wymienioną w wypowiedzeniu 11.670 zł, przedstawienia dokumentów źródłowych, tj. umowy pożyczki, jej załączników i karty spłat klienta celem zweryfikowania żądanej w pozwie kwoty - w terminie 14 dni pod rygorem oddalenia powództwa (k. 31 akt). Zobowiązanie to doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 23 stycznia 2018 r. (k. 36 akt). Do chwili zamknięcia rozprawy żądane wyjaśnienia ani dokumenty od strony powodowej nie wypłynęły.

Wobec nie przedłożenia dokumentów dotyczących umowy pożyczki Prokurator wskazał, że działając w interesie publicznym ze względu na prowadzone postępowanie karne przez Prokuraturę Okręgową w B. B., może powoływać w tej sprawie zarzuty ze stosunku podstawowego, tj. błędnego wypełnienia weksla, co potwierdza orzecznictwo do art. 10 prawa wekslowego. Wobec sformułowania takich zarzutów i nie przedłożenia żądanych dokumentów przez stronę powodową, wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł zarzut abuzywności zapisów umownych w umowach pożyczek stosowanych przez powódkę, co wynika z innych spraw sądowych (k. 40 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu zwyczajnym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 września 2016 roku (...) Spółka Akcyjna w B. (pożyczkodawca) zawarła z A. W. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki (okoliczność niesporna), której warunki nie zostały ujawnione Sądowi przez powódkę do dnia zamknięcia rozprawy.

Pismem z dnia 20 sierpnia 2017 roku powódka wypowiedziała umowę pożyczki ze względu na brak spłaty zobowiązań umownych zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat, z zachowaniem 30-sto dniowego okresu wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowej wymagalności wszystkich należności wynikających z umowy. Poinformowała też o wypełnieniu weksla in blanco z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę sądową. Wskazała, że zadłużenie pozwanej wynosi 11.681,48 zł, w tym kwota niespłaconej pożyczki w wysokości 11.670 zł i umowne odsetkiienne obliczone na podstawie pkt 4.1 umowy pożyczki w wysokości 11,48 zł. Powódka wezwała pozwaną do natychmiastowej zapłaty tej kwoty. Na taką kwotę powódka wypełniła weksel in blanco wskazując termin płatności na 19 września 2017 r.

Dowody :

- wypowiedzenie umowy pożyczki (k. 7 akt)
- wypełniony weksel (k. 6 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W myśl § 2 tego samego artykułu w tym przypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W ocenie Sądu orzekającego w tej sprawie, ze względu na wiedzę posiadaną z innych spraw sądowych z udziałem powódki i uzasadnione podejrzenie zawyżenia kwoty wskazanej w pozwie (o czym szerzej dalej), nie można było uwzględnić powództwa jedynie w oparciu o dwa dokumenty dołączone do pozwu, tj. wypowiedzenie umowy pożyczki i weksel gwarancyjny.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 160) jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Na tle tego przepisu dominuje pogląd, że w stosunku do pierwszego wekslobiorcy - będącego kontrahentem z porozumienia wekslowego - zarzut niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla może być podnoszony bez ograniczeń, w tym zakresie art. 10 Prawa wekslowego nie stosuje się. Art. 10 wyznacza natomiast granice skuteczności tego zarzutu względem dalszego nabywcy, który

nabył weksel sposobami Prawa wekslowego. Prokurator Rejonowy w G. zakwestionował prawidłowość wypełnienia weksla przez pożyczkodawcę, dlatego dla ustalenia zakresu odpowiedzialności pozwanej istniała potrzeba odwołania się do dokumentów źródłowych stanowiących podstawę stosunku umownego zaistniałego między stronami, tj. umowy pożyczki i jej załączników. Powódka nie przedłożyła tych dokumentów do chwili zamknięcia rozprawy i wydania wyroku, czym uniemożliwiła Sądowi weryfikację roszczenia określonego w pozwie.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa (...) S.A. w B. o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę tej spółki pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żadanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17 i I C 1595/17. W niektórych z tych spraw uznano za niedozwolone klauzule umowne zapisy umów o horrendalnych kosztach ubezpieczenia pożyczki, ryczałtowych kosztach windykacji (w wysokości 20% kwoty zaległości na dzień wypowiedzenia), kosztach monitów oraz o opłacie przygotowawczej (np. w sprawach I C 285/17, I C 397/17 i I C 477/17).

Kwestią obciążania przez powódkę pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostępnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też ostatnio Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach VIII Ca 563/17 i (...), który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współzycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr 739471), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołoodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu, wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

W sprawie I C 501/17 i I C 1595/17 tutejszy Sąd oraz w sprawie VIII Ca 582/17 Sąd Okręgowy w Toruniu zakwestionowały zapis umowny stosowany przez powódkę w umowach pożyczkowych o wygórowanym wynagrodzeniu za usługę świadczoną w ramach tzw. (...), polegającą na możliwości odroczenia na wniosek konsumenta płatności niektórych rat (kilku) lub ich części. W uzasadnieniu wyroku z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie VIII Ca 582/17 Sąd Okręgowy w Toruniu uznał postanowienia dotyczące usługi (...) za naruszające w sposób rażący interesy pożyczkobiorcy, sprzeczne z dobrymi obyczajami i prowadzące do obejścia bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, zwłaszcza dotyczących odsetek maksymalnych i jako takie, za niewiążące konsumenta.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wobec (...) Sp. z o.o. w B. wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...)61-12/13/SB w

zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do wynagrodzenia prowizyjnego.

Wobec uniemożliwienia Sądowi przez stronę powodową zbadania dokumentów stanowiących podstawę wystawienia i wypełnienia weksła dołączonego do pozwu oraz uniemożliwienia ustalenia, jaka ewentualnie część kwoty żądanej w pozwie jest rzeczywiście należna powodce, Sąd Rejonowy oddalił powództwo w całości, uznając że strona powodowa nie udowodniła należycie roszczenia zgodnie z art. 6 k.c. co do zasady, jak i wysokości.

O kosztach procesu w punkcie 2 (drugim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.